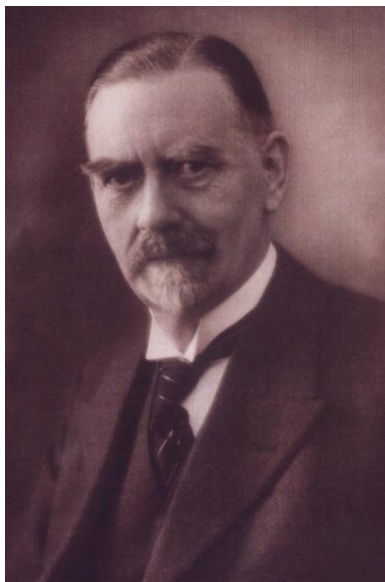

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Her følger nogle uddrag af **dagbogs-optegnelserne fra året 1931** forsynet med enkelte illustrationer for at krydre de mange tekster lidt.

Severin Widding 1875 - 1936

Fredag den 2. januar 1931

Indsendt Forbrugsforeningsmærker: 2020,57, heraf for Lis: 241,43, Else 91,40, Ellen 619 Kr.

Mandag den 5. januar 1931

Ruth blev vraget paa Zahles Sem., da hun havde for daarlig Examen. Hun maa saa fortsætte paa Universitetet.

Lørdag den 24. januar 1931

Else kom hjem for 2 dage, hun var glad og munter. Hun havde været paa Afdeling i 14 Dage. Helge kom og fejrede sin Fødselsdag. Jeg gav ham tøj til en Præstekjole.

Søndag den 25. januar 1931

Helge prædikede her til Højmessén. 6 Repræsentanter fra Menighedsraadet i Skive-Resen var i Kirken.

Torsdag den 29 januar 1931

Deltog i en Dansktime i Skolen, som Karen havde. Hun opførte sig godt i en Klasse.

Fredag den 6. februar 1931

Ole blev indvalgt i Bestyrelsen for Dansk islandsk Samfund.

Mandag den 9. februar 1931

Skrev Indlæg i Rhalf-Sagen [*Hvilken sag?*]

Torsdag den 12. februar 1931

Hørte Paven tale i Radioen et smukt italiensk Latin, en kraftig og smuk Røst; sammenhængen kunde jeg ikke opfatte men mange Enkeltheder. Da Paven var færdig og velsignede Kristenheden i urbis et orbi, ringede Pastor Nedergaard, at DKU havde antaget Helge som dansk Præst i Berlin fra 1. Marts (Det kunde de lige saa godt have gjort i December) Stor Glæde og meget at tale om Resten af Aftenen.

Pave Pius den 11. 1857 - 1939

Fredag den 13. februar 1931

Helge var her og havde været mange Steder i Dagens Løb, saa han var træt. Vivi og Høne var her. De har solgt Huset fra 1/3 men bliver boende.

Søndag den 15. februar 1931

Erik kom først hjem Kl. 6½ og havde været med Fætrene en Nattur i Hillerød uden at meddele det, saa vi havde en urolig Nat. Erik var cyklet til Studentérhytten efter en ubehagelig Samtale med sin Moder. Ruth ulykkelig. Helge havde meget at ordne. Karen var i Ordrup. Der er store Uroligheder i Spanien. Diktatoren

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Berenguer er veget, og Diktaturet har sat saa meget ondt Blod, at Kongen rimeligvis maa henvende sig til de mest yderligt-gaaende Partier, hvis han i det hele taget beholder sin Krone.

Lørdag den 21. februar 1931

Else kom glad hjem; hun har nu overstaaet sin Examen og maa bære Smække. Nu skal hun begynde på Afdelingerne.

Søndag den 22. februar 1931

Jeg lyste for Lis og Helge. Karl Marius dukkede pludselig op og sad her nogle Timer.

Mandag den 23. februar 1931

Skrev Indbydelser til Lises Bryllup

Lørdag den 28. februar 1931

Morgenposten bragte Ruth den behagelige Efterretning, at hun var antaget igen på Kontoret fra 1. Marts. Lis forlader Kontoret i dag.

Tirsdag den 3. marts 1931

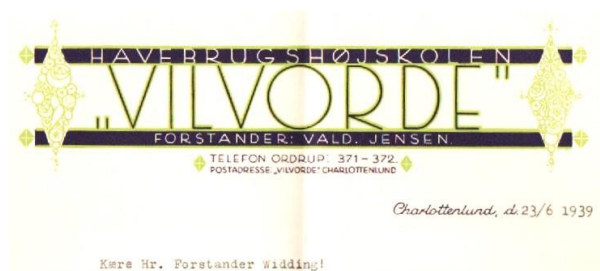
En flyttevogn hentede Helges og Lises Ejendele.

Torsdag den 5. marts 1931

Helge skrev Opgaver til Bispeexamen.

Fredag den 6. marts 1931

Forstander Jensen, Vilvorde, ringede at han gerne vilde ansætte Halfdan fra 1. April i Jørgen Møllers Plads, som var blevet utilfredsstillende besat.

Brev til Halfdan i 1939 fra hans tidligere chef.

Lørdag den 7. marts 1931

Erik kom fra Byen med en brækket Haand. Han var faldet med Cyklen imorges.

Søndag den 8. marts 1931

Hele Huset tog til København og var i St. Andreas Kirke til Helges Ordination. Det forløb ret smukt. Steen er jo gammel og glemte noget af, hvad han skulde, saa han maatte op paa Prædikestolen igen. Ostenfeldt holdt en udmærket Ordinationstale over 2 Kor. 4. Frokost hos Biskoppens sammen med Steen, Fibiger, Nedermark. Taler af Biskoppen, Fibiger, Steen og Fru Blauenfeldt. Helge sagde et par Ord, men glemte Takken.

Mandag den 9. marts 1931

Lis kom træt hjem og gik i Seng Kl. 7½. Brev fra K.M. som ikke kommer til Bryllup.

Tirsdag den 10. marts 1931

Else var hjemme. Hun havde faaet rigeligt med Skænd i den forløbne Uge.

Onsdag den 11. marts 1931

Hjalp Ellen med at bære Glas og Porcelæn over i Iversens Lejlighed. Rektor Bang ringede og foreslog, at lade Emmy slippe for Matematik. Flyttede Glas og Porcelæn over til Murer Petersen.

Torsdag den 12. marts 1931

Til Udsendelsesmøde i Eliaskirkens Krypt for Helge og Lis. Taler af Pastor Fibiger, Nedermark, mig selv, Provst Simon Hansen, Pastor Nedergaard, som fortalte Præstehistorie, Fru Gautier Smidth, en Derude-Mand og til sidst Biskop Ostenfeldt over Johannes Ord om Jesus: Han vidste nok selv, hvad han vilde gøre. Vi var der med hele Familien, Else kom fra Sygehuset.

Fredag den 13. marts 1931

Med Ellen til Aften hos Johannes Blauenfeldt.

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Lørdag den 14. marts 1931

Dr. Schou, Dianalund, har diagnosticeret Barthianismen og fundet Træk af sjælelig Depression – den egocentriske Selvundervurdering med Tendens til Kverulanteri og Kritik – svækket Følelsesliv. Livet er tørt og realistisk, lettere Forfølgelsestilstand, Depressionen er smitsom i Familier osv. – Aarsager: dels Krigen, dels Ungdommens aandelige Overfodring, der medfører Dyspepsi [dårlig fordøjelse] og aandelig Blegspot. – Der skal Forstaaelse og Ro til, ikke Diskussioner eller Andagter, aandelig Skaanediet, og her er Barthianismen ganske god.

Søndag den 15. marts 1931

Travlhed i Iversens Lejlighed med Borddækning. Helge kom og gik paa Afskedsvisitter med Lis.

Mandag den 16. marts 1931

Stor Travlhed herhjemme. Det vrimlede med Pakker.

Tirsdag den 17. marts 1931:

Lises bryllupsdag. Herligt klart vejr med let frost. Hele dagen væltede blomster ind ad døren. Det store spisebord kunde ikke rumme alle gaverne. - Kl. 4 kørte jeg med Lis til kirken, hun var en smuk og glad brud - hvid kjole og langt slør. Kirken var fyldt. Gæsterne sad der i de øverste stole. Jeg førte hende op. Man sang "Lover den Herre den mægtige konge med ære", hvorefter jeg talte om ordet af Bjergpræd. om himlens fugle. Lis havde frabedt sig en alt for personlig tale - jeg anvendte ord dels om tro dels om tilfredshed - tag af Guds Haand ogsaa præstegerningen, - dels om dette at de nye fylder hullerne efter de gamle. Deres Ja tonede klart og smukt. Derefter sang man: "Huset som Gud har bygt" på Thomissøn melodien. Til sidst to vers af "Aleneste Gud i himmerig". Saa gik vi ned ad gulvet efter brudeparret og nikkede venligt til de tilstedeværende. - Her var 39 af Helges

familie, hans moder, 3 søstre og den enes mand, købmand Bruun, hans broder og frue, hans farbror præsten i Jersie med frue og to børn, hans morbroder professor Vahl og frue, hans ven pastor Schack, Hvidovre, og frue. Af vore Glarboerne fra Norasvej og tante Dagmar. Desuden Lises kontorfæller hr. Madsen og frk. Nielsen samt 2 Taarbækdamer Larsen og Knudsen. - Vi spiste i murer Petersen tomme lejlighed. Det gik godt og smukt. Maden var god og opvartningen fuldkommen.

Hjemmets Farvel til Bruden.^{+))}

17. Marts 1931.

Mel. Spurven sidder stum paa Kvist.

Mens vi sidder her til Bords,
Saa vil vi gerne sige
Et Farvel til Pars og Mors
Den kloge store Pige.
Lis, Lis, rejser du?
Vil dit Hjem forlade?
Græde vil vi ikke nu,
Dertil er vi for glade.

Ganske tidlig tykked du
Om Læsen og om Regnen.
Syv Aar gammel rykked du
Helt op til selve Degnen.
"Lis, Lis, mon du har
Lektier, som er svære?"
"Hele Troen, søde Far,
Skal jeg iaften lære."

Hele Troen for du fik
Ret ved Examenbordet,
Omendskønt du daglig gik
Paa K. B. R. Kontoret.
Lis, Lis, spar din Flid,
Medens Tid er inde!
To Mands Værk paa samme Tid,
Og du er kun en Kvinde!

Rent tilfældigt, uanmeldt
- Naar jeg nu tænker efter -
Kom en Student Blauenfeldt
At laane nogle Hæfter.
Lis, Lis, dig min Ven,
Uro nok forvoldt han.
Hæfterne du fik igen,
Men Hjertet dit beholdt han.

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Tanken er uhyre klog
Til alt ved Navn at kalde,
Dog er Kærlighedens Sprog
Det klogeste af alle.
Lis, Lis, Kærlighed
Det er Livets Stemme,
Fine, dybe Ting den ved,
Som Tanken ej kan nemme.

Maaen skinner i Berlin,
Som her paa Sundets Vover.
Send da smukt ved Ruden din
En Tanke nordenover.
Lis, Lis, tænk min Ven
Lidt paa os herhjemme,
Og vi lover dig igen,
Vi skal dig aldrig glemme.

Ørnen flyver langt af Led
Paa sine Vinger brede,
Daler dog til Jorden ned
At bygge sig en Rede.
Lis, Lis, byg i Tro
Hos din Ægtemage.
Gud velsigne Eders Bo
I alle Eders Dage.

Efter min sang til Lis talte jeg for brudeparret og fik ved at anlægge talen "geografisk" (rejse til Berlin) lejlighed til at gøre skyldig honnør for den Blauenfeldtske familie. Helge talte men kom lidt kejtet fra det. Pastor Blauenfeldt talte smukt, fru p. Bl. ogsaa. Saa talte pastor Schack, Johannes Blauenfeldt, prof. Vahl, Ellen og paa søskendes vegne Halfdan baade godt og morsomt. Endeligt bragte fru Blauenfeldt vort hus en tak for alt hvad vi i tidens løb har været for Helge. Der var sang af fru Knudsen til børneflokkens ære og af Anette Blauenfeldt samt en munter sang af mig om Helges oplevelser som ansøger. [Se dagbogen fra torsdag den 24 juli 1930]. De unge var lykkelige for hinanden og for alt, hvad der var gjort for dem. Herhjemme sang familiekoret gamle sange. - Kl. 22 3/4 kørte Brudeparret bort. Saa skiltes man efterhånden. - Efter at festen var forbi fik Ellen og Vivi travlt med indpakning. 136 hilsener og telegrammer.

Onsdag den 18. marts 1931

Vi kørte ind med brudegaverne til Helge og Lis som rejste kl. 10.10 til Berlin fulgt til toget af far, mor, Halfdan, Ole, Ruth, Karen, Erik, Emmy, Gro, Vivi, Høne, Jenny, Johs. og Anette Blauenfeldt, fru Vahl, fru Borch, fru Bade. - Maatte de gaa ind til en lykkelig gerning og have kræfter til at magte den. - Vi tog hjem igen. Halfdan og jeg rømmede Iversens lejlighed.

Fredag den 20. marts 1931

Emmy blev 16 Aar. Hun fik et halsbaand fra Lunds. Første brev fra Lis som var blevet vel modtaget af Menighedsrådsmedlemmer i Berlin og nu sad i sin nye bolig og ventede på møbler.

Det nye præstepar for den danske menighed i Berlin.

Lørdag den 21. marts 1931

Brev til Gerda Glarbo

Søndag den 22. marts 1931

Else var hjemme nogle Timer men skulde møde Kl. 3 da hun nu skal vaage.

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Mandag den 23. marts 1931

Læst fransk syntaks med Ruth.

Tirsdag den 24. marts 1931

Pipfugl blev 20 Aar. Hendes far kom og blev her. Med Karen bilede jeg til Ordrup hvor vi afleverede porcelæn til mostrene til Jægersborg Alle hvor jeg betalte Helges tøj, til det Kgl. Bibl., hvor jeg afleverede en stor bunke bøger - Paa Christianshavn at betale Sadelmageren for Lises Møbler. Pipfugls kusiner var her endnu, da vi kom hjem.

Søndag den 29. marts 1931

I dag er Helge blevet indsat i Berlin.

Lejligheden i den danske kirke i Berlin var klar til den nye præst allerede den 14. marts.

Mandag den 30. marts 1931

Dagens Nyheder have venlige ord om Helges indsættelse.

Tirsdag den 31. marts 1931

Havde tilsagt et par til mægling, men der kom bud, at manden havde hængt sig. Han har dog ikke fået min tilsigelse, den kom tilbage med posten.

Onsdag den 1. april 1931

Dejligt vejr. Et uhyre jordskælv har hjem-søgt Nicaragua og lagt hovedstaden Managua i ruiner. Med Emmy i Raadvad, hvor jeg besøgte skrædder Nielsen og fru Thage. Arb. med prædikener.

Langfredag den 3. april 1931

Endelig Brev fra Lis. Hun har været syg i to Dage og i øvrigt haft adskillige Festligheder. Allerede nu klager hun over, at Tiden ikke vil slaa til. Gudstjeneste kl. 2. Mange Kvinder men kun ganske faa Mænd. Prædikede om Christi Død paa den gammeldags Maade. Det "subjektive" er mig mere og mere modbydeligt.

Søndag den 5. april 1931

Paaskedag. Kirken fuld – men af hvem? Jeg kendte meget faa af dem. – Om Aftenen var Erik, der havde cyklet hjem fra Lolland i Dag, og Halfdan til Afskeds-selskab for Poul Glarbo, der rejser til Hamborg for et Aar.

Tirsdag den 14. april 1931

Ruth sang til Elevkoncert. Pipfugl kom tilbage.

Onsdag den 15. april 1931

I Nat er Monarkiet styrtet i Spanien. De kommunale Valg i Byerne – ikke paa Landet – havde givet Republikanerne saa stort et Flertal, at Kongen ikke kunde holde Stillingen, han kunde ikke stole paa Hæren. Zamora fører nu Regeringen. Kongen har sin Diktaturpolitik at takke for dette. Bagslaget maatte vel komme, men han har jo i øvrigt været en dygtig og modig Mand.

Fredag den 17. april 1931

I Spanien synes det at være vanskeligt at holde sammen paa Sagerne. Der er proklameret baade en catalansk og en bas-kisk Republik.

Søndag den 26. april 1931

Ruth og Karen til Kbh. at tage Afsked med Henny som rejser til Berlin og Holland. Her var stort Rykind af unge Men-nesker hele Eftermiddagen og Aftenen. Gudstjenesten Kl. 2 var vel besøgt.

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Onsdag den 29. april 1931

Begravede Købm. Th. Rasmussen. Sønnen, der har ødelagt ham, mødte som chief mourner. Det var lidt vanskeligt at tale over Faderen uden at saare Sønnen. Else kom hjem og var glad. Thi Frk. Munch havde indstillet hende til "Kappen"

Fredag den 1. maj – Bededag - 1931

Ellen og jeg tog med Toget til Kalundborg og derfra en lidt kølig Overfart til Aarhus. Der var fuldt af Skifte-Folk ombord. Fra Aarhus rejste vi til Langaa og blev udmærket og elskværdigt modtaget af Trafikkontrollør Fischer Jørgensen. Aftentur i Planteskolen. Hilste paa alle Børnene. Det borende X er fanget i Nat paa Frederiksberg.

Julius Alfred Torvald Framlev, 1881 – 1933.

Navnet Det borende X kom af, at han borede huller ved pengeskabenes lås, der lignede et X.

Han opererede i årene 1909-1931, hvor han nåede at lave 58 pengeskabskup på pengeskabe, der ikke var boresikrede.

Søndag den 3. maj 1931

Tog med Toget til Silkeborg, hvor vi gik i Kirke og blev skuffet ved at høre Eilert Morthensen traske rundt i Koret med Hænderne i Lommerne og smaasnakke med Tilhørerne om sin gamle Tante og lignende høje Problemer. [Fra Teologisk Stat 1915: Eilert Otto Johan Morthensen, født 15/1 1875, sekretær i DMS' Kina Mission – måske gæstepredikant i Silke-

borg Kirke?]. Vi gik igen med en daarlig Smag i Munden, spiste Frokost paa Hotel Silkeborg, læste Avis som er meget opfyldt af Boretvnen alias Grønthandler Framlev. Saa spadserede vi den dejlige Tur langs Aa og Søer til Svejlbæk. Træerne betænkte sig endnu, men Skovbunden var dejlig. Saa "Taterhytten" med Drivhus og Skjoldborg-Stue og Turisthytter.

Mange har hørt om, at Taterhytten var Danmarks første vandrehjem, men er det rigtigt?

Taterhytten ved Svejlbæk.

Ved Svejlbæk ligger en gammel, idyllisk Rønne, der bærer Navnet „Taterhytten“. Hytten ejes af en tidligere københavnsk Gartner Georg Kröger, der ved egenhændigt Arbejde og Omhu har skabt nogle særdeles smukke og ejendommelige Haveanlæg omkring Hytten. Tusindvis af Blomster er her tryllet frem paa den magreste Hedesand. Endvidere er der mellem Blomsterbedene rejst kunstfærdige Stenhøje og Stønsætninger. Af store Sten har Krüger i Følge „Silkeborg Avis“ rejst Minder for Hedens Digtere: Jeppe Aakjær, Skjoldborg og Blicher. Endvidere for Dalgas, og i Søndags blev afsløret en mægtig Mindesten for Carit Etlar.

Fra Svendborg Avis 1926

Derefter med Toget til Skanderborg, hvor vi modtoges af Fru Oscar Bruun, som vi fulgtes hjem med, og vi spiste til Aften

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

hos dem, der var meget hyggelige og elskværdige Værtsfolk. Her blev vi hentet af Magda fra Hemstok og hendes Kæreste Arne Baadsgaard. Hyggelig Modtagelse paa Hemstok.

Foto fra Martins og Astrids guldbryllup d. 4/5 1956

Mandag den 4. maj 1931

Martin Andersens og Astrids Sølvbryllup. Dejligt Vejr, stor Fest. Naboerne kom først. P. Petersen og P. Jensen fra Hemstok, prægtige Folk. Siden Deputationer fra Landboforeningen med Hauberg-Lund fra Mesing som Ordfører og Rasmus Jensen fra Nygaarde. Saa Deputation fra Banken. Direktør Østergaard, Overretssagfører Holth, Grdr. Hjort-Pedersen Vidtved, Kbm. Overgaard o.fl.. De blev til Frokost. Der strømmede ind med Gaver og Blomster. Kl. 2 samledes Familien: Beder Slægten Dybkjær, læreren hans Sønner, Læge Jens Chr. og Astr. Tage (stud. theol), Gunnar (landbrugsstuderende), Ivar (i Aarhus Oliefabrik), Døtre Marie Østergaard med Mand, trafikassistent i Odder, og Astrid Kromand med Mand, Gdr. i Malling. Familien fra Finsholt: Nielsine Holm med Sønner Gunnar, Anders, Christen og Jens. Familien fra Haarby: Ellen P. Thomsen med Søn Niels Henning og Holm (?). Eva, Datter Marie og Mand Frandsen fra Tjørnelunde, Søn Chr. Hasle (Familien Hundsholt med Døtre, Marie gift Nørgaard og Maren gift Bak-Pedersen. Præst i Tise kom først senere). Saa var der Ole Olsen og Asta fra Brædstrup, Enke Marie Christine Nielsen forhen Høver, nu Silkeborg,

Martin Andersens fynske Familie, Gdr. Peter Andersen, Torup, og August Andersen med Frue og Søsteren, der er Enke. Kl. 5 myldrede det med Gæster fra Eggen. Det blev en stor Forsamling. Der var dækket til 98 paa Loftet, som var overtrukket med Papir og pyntet med Flag. Festtalen holdtes af Lærer Dybkjær, meget smukt og sandt, der blev talt af gamle og unge i Familien, af Sognepræsten – lidt barokt - Der blev sunget gode Sange, to Lejlighedssange af hvilke navnlig én i Børnenes Navn var meget smuk. Den nye Carl Nielsen – Laubske Melodi vakte nogen Misstemning hos de ældre. Til sidst takkede Martin og takkede sin flinke Kone smukt og kærligt -. Helga Hundsholt gik fra Bordet. Vi ynkede hendes Nerver, men hun var i Virkeligheden bilet til Aarhus til Missionsmøde og kom saa igen efter Bordet. Det var en meget smuk og elskværdig Fest. Man holdt ved med Samtale til Kl. 2 om Natten.

Onsdag den 6. maj 1931

Vi talte meget om Hundsholts affærer. Han kan ikke klare Terminen, har forhugget Skoven og forringet Besætningen. saa nu gaar den ikke længere. Hans uforstandige og ødsle Kone har ødelagt alt for ham. Hun har spildt sin Tid paa Missionsmøder og ofret meget paa Vennerne men derved ødelagt Familiens Økonomi. I gaar havde de været pr. Bil hos hans Forældre i Ure ved Kolding for at skaffe sig et Sted, de kan trække sig tilbage til. Gaarden har de belaant med 100.000 Kr. Det bliver meget lidt de redder af den Herlighed. Helga vil gerne have Svigersønnen Nørgaard dertil; han kommer i Morgen for at se at komme til Rette med Svigerforældrene tør ikke byde for meget. – Rejsen hjem var smuk. Skoven var grøn ved Vejlefjord. Børnene modtog os, og alt var gaaet godt.

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Torsdag den 14. maj 1931

Christi Himmelf. Karen var paa Saltholm at studere Fugleliv. Højmesse, ikke godt besøgt. Ved 12-Tiden kom Luftskebet Graf Zeppelin flyvende over Amager, København og lige her forbi. Det fortsatte til Aarhus. En uhyre Kolos. Gudstj. i Raadvad Kl. 3 Else kom om Eftm.

Onsdag den 3. juni 1931

Fik en noget ubehagelig Skrivelse fra Sogneraadet, som "ikke forstaar", at jeg kan sidde en tjenstlig Meddelelse overhørig osv.

Tirsdag den 9. juni 1931

Konfirmander. Rejste kl. 9 med Ellen. Syd på. Vi skiltes i Rostock, hvor jeg spiste middag i Ratskeller, orienterede mig i adressebogen og opsøgte professor Hupfeld, der ikke kendte den gamle Psalmebog og professor Walther som kendte den og sagde at den var i bibl. - boede Hohewort Ehlers i Sleinstrasse.

Onsdag den 10. juni 1931

Paa biblioteket var bogen ikke, den var udlaant til pastor Gaehtgens, Friedhof 11, hvor jeg gik ud og sad nogle timer - kørte til Berlin og med sporvogn til Stresemannstrasse, hvor Lis faldt mig om halsen midt på gaden. De bor dejligt og tilpas afsides fra larmen. Deres hjem er virkelig smukt.

Torsdag den 11. juni 1931

Besaa kirken og læseværelset. Den første var ikke særlig smuk i sin gule og blå tone blandet med stærkt rødt men ret ejendommelig. Altret med frk. Thymanns fortabte søn var meget pænt.

Vi tog med Lis til museet og saa dels moderne tysk kunst som Lis saa for første gang dels det storartede oldtidsmuseum med Milet portalen, det uhyre Pergamon tempel med Gigantfrise, den babyloniske murstensport med blaa glasur og løver og fantasi-dyr - en kæmpemæssig og imponerende erhvervelse og hvor var det smukt anbragt. Der var også skønne ægyptiske ting men paa haandskrifterne har vi dem bedre i København. Berlin er med rette stolt af dette museum som er enestående. Siden var vi i et ølhus og i Wertheims varehus som var meget righoldigt. Lis var så glad og fornøjelig at trave rundt med.

Undersignede
Widding

11. juni 1931 er den sidste dagbogs-optegnelse på sidste side i den anden af de to protokoller, som jeg har liggende. Som afslutning på projektet kan du læse Severins afskedsord fra det gejstlige tilsyn ved skolevæsnet.

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

Af Sognepræst S. Widding, Formand for Lyngby-Taarbæk Skolekommission.

DA det er sidste Gang, jeg i Embeds Medfør møder til Skoleeksamen, vil et Afskedsord være paa sin Plads.

At den nuværende Regering har ønsket at afskaffe det gejstelige Tilsyn, forstaar jeg; det ligger ganske paa den demokratiske Linie, som har været fulgt i dansk Politik. Hvad jeg mindre forstaar, er, at Præster kan faa sig selv til at udbrøde: „Bort med det kirkelige Magtbegær“. — Lad være, at det giver Genlyd paa Galleriet, men Regeringens Ledere har sikkert ingen Interesse i at afskedige os med et Spark. De har al mulig Grund til at følge os høfligt til Døren og takke os for lang og tro Tjeneste.

Jeg ved ikke af, at Skoletilsynet nogen- sinde har været tilstræbt fra Kirkens Side. Det er ved Skoleloven af 1814 af Staten lagt over paa Kirken som det eneste naturlige. Staten, som gerne vil have Indseende med alt kulturelt Arbejde i Folket, paalagde Præsterne som sine Embedsmænd at føre dette Tilsyn. Der var noget af det 18. Aarhundredes Aand heri: Skolelæreren skal være Børnenes Lærer, Præsten er hele Folkets Lærer og dermed Børneskolelæreren naturlige Foresatte. I Tidens Løb forandredes Synet paa Præsten og hans Gerning; han staar ikke i den almindelige Bevidsthed som den af Staten beskikkede Folkelærer, men Skoletilsynet beholdt af praktiske Grunde, idet Præsten maatte formenes at være velskikket til at bedømme Skolens Arbejde, og saaledes har da Præsterne i 120 Aar udført Skoletilsyn og bistaaet Skolerne med alt, hvad Undervisningen angaar, ført Skolevæsenets Korrespondance, afholdt Eksamener og ofte taget en Tørn med mindre forstaaende Sogneraad, naar det gjaldt Udgifter til Skolevæsenet. Og dette Arbejde, som navnlig i store Kommuner er ret omfattende, har de udført loyalt og uden Vederlag som en Del af deres Embedsgerning. Klager over Præsters Tilsyn med Skolen har hørt til de store Sjældenheder. I Kraft af deres Kendskab til Befolkningen har de forstaaet, hvad Folkeskolen kan udrette, og hvad der ligger udover dens Grænser. Det er betegnende, at Folke-Eventyrene gerne beskæftiger sig med Biskoppernes Visitationer — men aldrig med Præsterne; deres Besøg i Skolerne hørte til Dagens Orden og indeholdt intet usædvanligt.

For os Præster har Skoletilsynet været en stor Hjælp til at komme i Forbindelse med Befolkningen og lære Børnen at kende igennem deres Opvækst, saa vi, naar vi fik dem til Konfirmationsforberedelse, vidste, hvad vi kunde vente af dem. Men ogsaa Skolerne har haft Gavn af os. For det første har det været af Betydning for Skolen, at der var en vis Kontinuitet i Tilsynet, hvorved det blev muligt at kontrollere de enkelte Børns Fremskridt fra Eksamen til Eksamen; her har Præsten været det faste Punkt; de valgte Medlemmer af Kommissionen har kun haft Sæde der nogle Aar ad Gangen. Vi har bedre end de valgte Medlemmer kunnet bistaa Lærerne med de Opmuntringer og Formaninger, som Børnene trængte til. Et andet Hensyn: Præsterne kommer jo, navnlig paa Landet, meget rundt i Hjemmene og kan tale med Forældrene om Børnenes Skolearbejde. Forældrene kan ofte slet ikke vurdere disse og ser ikke sjælden større Lys i Børnene, end de virkelig er; vi nar da mindet Forældrene om, at Hjemmearbejdet ikke maa forsømmes. Og naar vi er kommet rundt i Hjemmene, og der har været Klage over Skolens Arbejde, har vi taget Skolen i Forsvar og gjort vort Bedste for at styrke dens Stilling i Befolkningen. Hvor ofte har vi ikke her maattet jævne og glatte. Jeg husker en Førstelærer, som beklagede sig til mig over, at Lærerinden ikke mødte præcis om Morgen. En Morgen indtog jeg selv hendes Plads og var langt inde i Bibelhistorien med Børnene, da hun endelig indfandt sig. Eller et andet Eksempel: En Moder kom ned til mig og bad mig om at se paa sin lille Piges Arm. „Kan Præsten se, hvad det er, der sidder?“ — Jo, jeg kunde se det; det var Aftryk af Lærerindens spidse, manicurerede Negle. Jeg lod mig ikke bringe i Affekt, som Moderen havde haabet, men forhørte Barnet om, hvad hun havde forset sig med, siden Lærerinden havde straffet hende saa strengt og formanede Barnet til at passe bedre paa en anden Gang. — Men til Lærerinden sagde je gnoget ganske andet, som ikke behagede hende. — Eller en anden Gang, da en Fader kom stillende med en Tavle

fortsættes på næste side

Severin Widdings dagbøger 1924 - 1931

fuld af Regnestykker, som hans Søn havde „regnet“. Der var ikke et rigtigt Tal, det hele var Nonsens, og Faderen klagede med en vis Ret over, at Læreren ikke havde rettet Fejlene. Jeg undskyldte hende og sagde, at det jo kunde hende, at hun en enkelt Gang ikke fik Tid til at gennemgaa Stykkerne med hvert enkelt Barn — der var 30 i Klassen. Men jeg talte ogsaa med Læreren om Sagen. Hun sagde: „Det er en dum Dreng, saa jeg lader ham bare sidde og skrive Tal, saa tror han, at han bestiller noget“. Jeg forklarede hende, at det ikke var den Art „Undervisning“, hun fik sin Løn for, og at Drengen skulde have et Par Stykker for hver Gang, som var afpasset efter hans Færdigheder, og som hun skulde sørge for, at han regnede. Saaledes kunde jeg nævne mangfoldige Eksempler fra andres og fra min egen Praksis, som vil vise, at den „Magt“, Præsterne har udfoldet i Skolen, har været en stille Magt, som er anvendt til Skolens og Børnenes Bedste.

Nu mener Staten at kunne undvære os og lægge Tilsynet i Hænderne paa Folkets egne Mænd. Jeg og mange med mig skilles fra denne Del af vor Virksomhed med Sorg, fordi vi har elsket den danske Folkeskole og dens Arbejde. Det gør jo altid ondt at skulle skilles fra det, som er blevet en kært, og vi vil

skilles derfra med en varm Tak til Folkeskolens Lærerkæfter for megen Venlighed og Imødekommenhed med gennem Tiderne, men vi bør skilles fra Hvervet uden Bitterhed. Vi skal ikke tænke: „Det gaar aldrig uden os“. Navnlig i de store Kommuner vil det ikke være vanskeligt at finde Folk, som kan bedømme en Skole lige saa godt som Præsterne. — Danmark 1934 er ikke det samme som Danmark 1814. — Og Tilsynet med Religionsundervisningen har Loven stadig forbeholdt os. Jeg vil ønske, at Folkeskolen altid maa finde et forstaaende Tilsyn og aldrig blive udsat for noget værre Magtbegær, end det, der har været udfoldet af den danske Folkekirkelike. S. Widding.

Avisudklippet er fra Berlingske Morgenavis den 10. juli 1933 og fundet i Ruths scrapbog.

Severin døde i embede den 1. januar 1936 og ligger begravet i familiegravstedet ved sin hustrus side på Tårbæk kirkegård.

Senere har menigheden sat denne mindesten ved kirken.

Ellen døde den 26. juni 1933 og blev begravet den 2. juli af sin mand fra en smukt pyntet og meget fuld Taarbæk kirke. Efterfølgende fik Severin opsat dette minde på graven som er det eneste "vejkrucifiks" på en protestantisk grav her i landet.

